

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 66/2021-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm, s. r. o. Kmeťova 26, Košice, proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní sp. zn. 38P/343/2017 takto

rozhodol:

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 11. novembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného súdu vo veci starostlivosti všeobecného súdu o jeho maloletú dcéru. Okrem toho sťažovateľ žiada finančné zadosťučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania.

II.

2. Matka maloletej dcéry sťažovateľa 17. októbra 2017 podala návrh na zvýšenie výživného, ktorý odôvodnila zmenou pomerov maloletej, ktorá v čase posledného rozhodnutia súdu mala tri roky, no v čase podania návrhu navštevovala prvý ročník základnej školy, čo viedlo k zvýšeniu nákladov na jej starostlivosť. Po nezhodách o príslušnosť medzi okresnými súdmi bolo 31. januára 2018 rozhodnuté, že miestne príslušným je Okresný súd Bratislava III.

3. Prvé pojednávanie bolo nariadené na 12. jún 2018, no bolo odročené pre nedoručenie predvolania sťažovateľovi. Súd preto opätovne doručoval sťažovateľovi návrh matky spolu s predvolaním na pojednávanie nariadeným na 23. október 2018. Tieto listiny boli sťažovateľovi doručené 27. augusta 2018. Sťažovateľ sa k návrhu matky vyjadril podaním doručeným okresnému súdu

1. októbra 2018. Následne sa priebežne konali pojednávania 23. októbra 2018, 5. marca 2019 a 4. júla 2019, ktoré bolo rovnako ako predchádzajúce pojednávania odročené pre účely ďalšieho dokazovania na návrhy účastníkov na 3. december 2019. Toto pojednávanie však bolo z dôvodu účasti sudkyne na zahraničnej stáži odročené na 13. február 2020. Pojednávanie nariadené na 13. február 2020 bolo odročené na žiadosť sťažovateľa z dôvodu plynutia skúšobnej doby u jeho nového zamestnávateľa, a to na 16. jún 2020. Pojednávanie 16. júna 2020 však bolo zrušené pre nahlásenú bombu v budove okresného súdu. Ďalšie pojednávanie bolo nariadené na 8. október 2020, ktoré bolo odročené z dôvodu ďalšieho doplnenia dôkazov na návrh advokáta sťažovateľa. Pojednávania nariadené na 5. november 2020 a 24. november 2020 boli zrušené z dôvodu epidemiologickej situácie a pre práceneschopnosť sudkyne. Z toho istého dôvodu bolo odročené pojednávanie nariadené na 3. december 2020.

4. Vo veci bolo rozhodnuté na pojednávaní 9. decembra 2020 rozsudkom na 920. strane spisu, ktorého odôvodnenie obsahuje 24 strán, z ktorých 20 strán je takmer doslovným prepisom spisu: vyjadrení rodičov, dôkazov a priebehu pojednávania, no samotné odôvodnenie má štyri strany obsiahnuté v jednom odseku. Rozsudkom bola vyživovacia povinnosť otca zvýšená z 200 eur na 450 eur mesačne.

III.

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tvrdí, že ide o konanie, ktoré si vyžaduje zvýšenú pozornosť súdu a starostlivosť o ochranu práv maloletého. Namieta, že i napriek tomu, že sa vo veci uskutočnilo množstvo úkonov, konanie bolo zdĺhavé, nehospodárne a neefektívne bez závažných dôvodov.

6. Okresný súd nepripustil prietahy v konaní. Zdôraznil, že viaceré pojednávania boli opakovane odročené v dôsledku konania sťažovateľa, ktorý si neprevzal zásielku s návrhom na začatie konania a s predvolaním na pojednávanie, predkladal súdu listinné dôkazy v nemeckom jazyku, ktoré bolo potrebné preložiť do slovenského jazyka, nerešpektoval lehoty určené súdom na predloženie listinných dôkazov preukazujúcich jeho aktuálne pomery a opakovane predkladal ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Poukázal aj na epidemiologickú situáciu a na neprimeraný počet vecí, ktoré boli zákonnej sudkyňi pridelené.

7. Sťažovateľ k tomu uviedol, že nesúhlasí s argumentáciou okresného súdu, ktorý sa snaží zdôvodniť vznik prietahov jeho konaním. Poukázal na to, že z dôvodov na strane súdu musel súd odročiť dve pojednávania. K návrhom na doplnenie dokazovania uvádza, že aj matka maloletej predkladala súdu návrhy na doplnenie dokazovania.

IV.

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

9. Rozhodovanie o zvýšení výživného pre maloleté dieťa patrí do bežnej agendy všeobecných súdov. Ide o jednoduchú agendu, pri ktorej je dôvodné očakávať rýchle rozhodnutie súdu vo veci samej. Z priebehu konania na okresnom súde je však zrejmé, že súd vo veci vykonal množstvo dôkazov, a to na návrhy oboch rodičov, pričom sťažovateľ ešte aj na pojednávaní v októbri 2020 navrhol doplnenie dokazovania. Skutková náročnosť prejednávanej veci vyplynula z toho, okresný súd rozhodovanie o vyživovacej povinnosti vnímal ako sporové konanie, v ktorom sa treba vyrovnáť s každou parciálnou otázkou príjmov a výdavkov rodičov a nákladov na ich maloletú dcéru. Postup súdu zodpovedal, hoci tomu tak nemalo byť, dekoncentrovanému konaniu rodičov, keď akceptoval kontradiktórny sporový prístup rodičov k rozhodovaniu o vyživovacej povinnosti. To viedlo nielen k množstvu nariadených a uskutočnených pojednávaní. Vonkajším prejavom tohto prístupu je to, že spis má takmer tisíc listov a odôvodnenie rozsudku vo veci samej obsahuje 24 strán, z ktorých 20 strán je takmer doslovným prepisom spisu: vyjadrení rodičov, dôkazov a priebehu pojednávaní, no samotné odôvodnenie má štyri strany obsiahnuté v jednom odseku. Rozsah odôvodnenia rozsudku a dĺžka konania nezodpovedá tomu, že išlo o určenie vyživovacej povinnosti k maloleťmu dieťaťu v školskom veku, ktorého obaja rodičia dosahujú príjem zo závislej práce a žijú bežným životom. Vec sťažovateľa nemožno považovať za právne či skutkovo zložitú. Takou ju však urobil okresným súdom nesprávne akceptovaný kontradiktórny prístup strán, a to aj sťažovateľa.

10. Z pohľadu prieťahov v konaní nemožno dospieť k záveru, že k týmto, už konštatovaným skutočnostiam prispela aj iná nečinnosť súdu. Návrh na zvýšenie výživného bol sťažovateľovi doručený v októbri 2018 a do tejto doby nemožno konštatovať, že by bol v dôsledku nečinnosti súdu v stave právnej neistoty. Okresný súd po doručení návrhu sťažovateľovi priebežne nariadil pojednávanie, pričom ich podstatná časť bola odročená pre účely ďalšieho dokazovania, a to aj na návrhy sťažovateľa. Pojednávania boli v priebehu rokov 2019 až 2020 nariadované priebežne s odstupom niekoľkých mesiacov. K predĺženiu konania prispela v roku 2020 aj epidemiologická situácia a práceneschopnosť sudkyne.

11. Čo sa týka významu sporu pre sťažovateľa, treba uviesť, že sťažovateľ vo veci nebol navrhovateľom a konalo sa o jeho vyživovacej povinnosti k maloletej dcére na návrh matky. Vec preto nebola primárne významná pre sťažovateľa, no predovšetkým pre jeho maloletú dcéru a jej matku. Preto v tejto súvislosti neobstojí argumentácia sťažovateľa, ktorý to, že sa konalo vo veci maloletej, interpretuje ako skutočnosť, ktorá je pre neho podstatná rovnako ako pre ostatných účastníkov konania. Význam sporu pre sťažovateľa je určený jeho postavením povinného otca, ktorého povinnosťou je prispievať na výživu maloleťmu dieťaťu. Toto postavenie sa v zásade významne neodlišuje od postavenia dlžníka v bežnom občianskoprávnom vzťahu. Preto ani dĺžku namietaného konania vo veci starostlivosti o maloletú nemožno interpretovať v prospech porušenia sťažovateľom uvedených základných práv s tým, že význam sporu pre sťažovateľa treba posúdiť rovnako ako prípad akéhokoľvek iného dlžníka v občianskoprávnom konaní.

12. Vychádzajúc zo zhodnotenia uvedených kritérií, nemožno dospieť k záveru, že by základné práva sťažovateľa boli, určite nie optimálnym postupom okresného súdu, porušené. Návrh matky bol otcovi doručený v októbri 2018 a vo veci bolo okresným súdom rozhodnuté v decembri 2020. Tento približne dva roky trvajúci stav právnej neistoty sťažovateľa, ktorý v dôsledku jeho odvolania pretrváva doteraz, však nevedol k porušeniu sťažovateľom uvedených základných práv. Preto ústavný súd jeho sťažnosti nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2021

Robert Šorl
predseda senátu